

บทที่ 3

การเตรียมอาชีพสำหรับเด็กพิเศษ

บทที่ 3

การเตรียมอาชีพสำหรับเด็กพิเศษ

3.1 ความสำคัญในการฝึกอาชีพให้แก่เด็กพิเศษ

จากผลการวิจัยเรื่อง ความต้องการการศึกษาด้านอาชีพของเด็กพิเศษ (ในระดับมัธยมศึกษา) โดยมานัส คชารัตน์ และบังอร ต้นปาน ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความ ต้องการด้านการศึกษาและวิชาชีพของคนพิการที่สังครรอบ ๆ ตัวเขาสามารถช่วยเหลือให้พวกเขาได้รับการศึกษา ได้ฝึกฝนอาชีพต่าง ๆ ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เพื่อให้เขาสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ โดยไม่เป็นภาระต่อสังคม ทำให้เขาเกิดความเชื่อมั่นและเกิดความภูมิใจว่าเป็นบุคคลที่มีค่าเช่นเดียวกับผู้อื่น

นายแพทย์วิลเลียม รัชตันตัน (William Rush Duntton) ได้กำหนดแนวทางของการเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับบุคคลพิการแต่ละประเภท ดังนี้

- 1) กิจกรรมนั้น ๆ จะต้องมุ่งเพื่อการรักษาเป็นหลัก
- 2) กิจกรรมนั้นจะต้องเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้ป่วย
- 3) จะต้องศึกษาผู้ป่วยโดยละเอียด
- 4) ไม่สมควรให้ผู้ป่วยทำกิจกรรมนั้นจนเหนื่อยอ่อน
- 5) ควรจะเป็นประโยชน์ทางใดทางหนึ่งเมื่อทำสำเร็จ
- 6) กิจกรรมนั้นควรเป็นการเพิ่มความรู้ให้แก่ผู้ป่วย
- 7) กิจกรรมนั้นควรจะทำต่อเนื่อง
- 8) นักกิจกรรมควรจะแนะนำให้กำลังใจผู้ป่วย
- 9) จะต้องระลึกเสมอว่ากิจกรรมนั้นแม้ว่าจะไม่ให้ผลดีนั้นก็ยิ่งดีกว่าไม่ได้ทำอะไร

ได้ทำอะไร

กิจกรรมสำหรับคนพิการโดยทั่วไป

กิจกรรมสำหรับคนพิการโดยทั่วไป แบ่งออกได้ 12 ประเภทคือ

- 1) การประกอบกิจวัตรประจำวัน ได้แก่ การล้างหน้า แปรงฟัน อาบน้ำ

น้ำ รับประทานอาหาร เข้าส้วม แต่งตัว เป็นต้น

2) การทำกายภาพบำบัดบนเตียง เช่น การนวดตะแคง การพลิกตัว ลูกขึ้นนั่ง และนั่งข้างเตียง เป็นต้น

3) การทำงานบ้าน เช่น การกวาดบ้าน ถูบ้าน ซักรีดเสื้อผ้า งานครัว ล้างถ้วยชาม

4) การเล่น ช่วยบำบัดรักษาผู้ป่วยเด็ก โดยการสร้างความคุ้นเคยกับเด็ก การประเมินความพิการหรือความรู้สึกรักคิดและสติปัญญาการเล่นของเล่น เป็นการเพิ่มทักษะของการเรียนรู้ ช่วยให้การฝึกใช้สายตา และมือ ให้ทำงานร่วมกันตามคำสั่ง ประสานสายตาที่เห็น ฝึกบังคับการกำมือและคลายมือ ทำให้ได้รู้จักมิติและสีต่าง ๆ

5) งานศิลปะ ได้แก่ การวาดรูป ระบายสี เขียนแบบ การปั้น การประดิษฐ์ดอกไม้ กิจกรรมดังกล่าวช่วยทำให้การเคลื่อนไหวของข้อมือ นิ้วมือ และ แขนดีขึ้น

6) งานไม้ ได้แก่ การเลื่อยไม้ การตอกตะปู การแกะสลักภาพบนไม้เนื้ออ่อน กิจกรรมดังกล่าวช่วยฝึกกำลังกล้ามเนื้อแขนและมือเพิ่มกำลังข้อศอก ข้อไหล่ ทั้งยังฝึกให้เกิดสหสัมพันธ์การทำงานของแขนขาป้องกันข้อยึดติด

7) งานทอ เย็บปักถักร้อย เป็นการฝึกให้รู้จักทอผ้า ทอพรม ถักโครเชต์ ถักไหมพรม ตัดเย็บเสื้อผ้า ทำผ้าปูโต๊ะ กิจกรรมดังกล่าวต้องอาศัยความประณีต ผู้ทำต้องมีความตั้งใจและมีความอดทน เหมาะสำหรับผู้ป่วยที่นอนอยู่บนเตียงนาน ๆ

8) งานปั้นเครื่องดินเผา เป็นงานฝึกการออกกำลังกล้ามเนื้อ การควบคุมการทำงานและการประสานการทำงานของแขนขา มือและเท้า การปั้นเครื่องปั้นดินเผาต้องใช้ความประณีต สวยงาม ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความเครียด

9) งานตัดเย็บเครื่องหนัง งานนี้ช่วยฝึกการเคลื่อนไหวของข้อ การออกกำลังกล้ามเนื้อ และเป็นการฝึกอาชีพ ในการทำเข็มขัด รองเท้า และกระเป๋าหนัง เป็นต้น

10) การนันทนาการ เป็นการจัดเกมการเล่น ซึ่งเป็นกิจกรรมในร่มหรือกลางแจ้ง ให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยที่พิการหรืออ่อนกำลังได้ออกกำลัง เป็นการเสริมกำลังกล้ามเนื้อบ่อยครั้ง ช่วยเพิ่มความเคลื่อนไหวทำให้ระบบการไหลเวียนโลหิตการทำงานของหัวใจและการทรงตัวดีขึ้น การนันทนาการนี้ เหมาะสำหรับผู้ป่วยที่รักษาตัวในโรงพยาบาลนาน ๆ หรือผู้ป่วยโรคจิต ในการปรับตัวให้เข้าสังคมได้ดีขึ้น

11) การนำเครื่องช่วยคนพิการที่เป็นกายอุปกรณ์เสริม เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยช่วยเหลือตัวเองได้ โดยเป็นการระต่อผู้อื่นน้อยที่สุด

12) การทดสอบความสามารถในการไปประกอบอาชีพ โดยการที่แพทย์หรือพยาบาลสังเกตอุปนิสัยใจคอ ความสนใจ ความรู้ความสามารถแนวคิดและความอดทนของผู้ป่วย

3.2 แนวความคิดที่จะสอนอาชีพให้เด็กพิเศษ

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการจัดอาชีพให้เด็กพิเศษได้ให้แนวคิดในการจัดสอนอาชีพแก่เด็กพิเศษ ดังนี้

สมศักดิ์ คชารัตน์ ผู้แทนจากโรงเรียนเศรษฐเสถียรได้กล่าวถึงแนวความคิดที่จะสอนอาชีพให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินดังนี้

"อาชีพของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น เหมาะสมเกือบทุกอาชีพ ยกเว้นอาชีพนักร้อง เพราะคนหูหนวกนั้นร่างกายสมบูรณ์ทุกอย่าง แต่มีปัญหาสังคมไม่ยอมรับ

วิชาชีพที่เหมาะสมเช่น ช่างนาฬิกา ปากกา แว่นตา ผลิตลม ตู้อื่น โทรทัศน์ หรือมีเงินนั้นก็คงจะเป็นอาชีพเกี่ยวกับการปะติดปะต่อชิ้นส่วน หรือสิ่งประกอบต่าง ๆ ที่รับจากโรงงานแล้วให้คนพิการทำที่บ้าน เสร็จแล้วส่งกลับโรงงาน"

(สมศักดิ์ คชารัตน์, 2517: น. 1-2)

แนวความคิดของ เกรียง กิรติกร เกี่ยวกับการสอนอาชีพให้แก่เด็กพิเศษ

"การศึกษาของคนพิการในโรงเรียน ควรส่งเสริมให้คนพิการเรียนอาชีพ

มากกว่าที่จะส่งเสริมให้เรียนทางสายสามัญ เราควรพยายามทางทางเด็กพิเศษไปสู่สายอาชีพให้เร็วเท่าใดก็อาจจะเป็นประโยชน์ต่อชีวิตของเด็กในอนาคตเร็วเท่านั้น

ปัจจุบันนี้ในโรงเรียนคนพิการนั้น ควรจะพยายามปรับปรุงให้เหมาะแก่อัตภาพของคนพิการนั้น ๆ ควรจะเบนเด็กเข้าสู่สายอาชีพ ซึ่งหมายถึงวิชาตัดศึกษา หรือการเตรียมอาชีพเรียนวิชาสามัญแต่น้อย ให้เด็กได้มีโอกาสใช้มือให้เป็นประโยชน์ และควรจะนึกว่าเมื่อเด็กออกไปแล้วสามารถอยู่ในสังคมช่วยเหลือตัวเองมีรายได้ วิชาชีพที่ควรส่งเสริมในระยะนี้คือ อาชีพที่จะประกอบในครัวเรือนของตนได้ เป็นอาชีพที่เหมาะสมสำหรับคนพิการอย่างมากที่สุด"

(เกรียง กิริติกร, 2517: น.1-4)

สมพงษ์ ศรีประสิทธิ์ ได้กล่าวเกี่ยวกับอาชีพของคนพิการดังนี้

"ชีวิตสังคมของคนเรารปัจจุบันเรื่องเงิน เรื่องงาน เป็นสิ่งที่ปรารถนา เมื่อคนเรามีกงานทำก็มีเงินใช้ ซึ่งมีคำขวัญของรัฐบาลสมัยหนึ่งว่า "งานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลสุข" อย่างน้อยเงินที่ได้มาจากการทำงานก็ช่วยให้คนมีความสุขอยู่ในสังคมได้ตามสมควร ความต้องการมีเงินใช้ มิใช่มีเฉพาะในคนปกติเท่านั้น คนพิการยังมีความต้องการดังกล่าวมากกว่าเสียอีก เพื่อความอยู่รอด เพื่อช่วยตนเองยามถูกทอดทิ้ง ดังนั้นการส่งเสริมให้คนพิการได้รับการฝึกอาชีพ ให้มีความรู้ไปประกอบอาชีพช่วยเหลือตนเองได้จึงเป็นสิ่งที่ควรกระทำ

อาชีพสำหรับคนหูหนวก หูตึงในประเทศเรา อาชีพที่ควรส่งเสริมได้แก่

- การค้าขาย (เบ็ดเตล็ด ของชำ อาหาร)
- ตัดเย็บเสื้อผ้า
- ช่างไม้
- ช่างเสริมสวย
- ช่างเคาะพ่นสีรถยนต์
- ทำฟาร์ม (วัว ไก่ ปลา เบ็ด หมู ไม้ประดับ)
- ช่างตัดผมชาย แต่งผม
- ช่างไฟฟ้า

- ช่างถ่ายรูป
- ช่างล้างอัดฉีดรถยนต์ เป็นต้น

จากการสังเกตดูการประกอบอาชีพคนพิการ ทั้งตาบอด หูหนวก หรือพิการแขนขาลำตัวก็ตาม พวกรพิการเหล่านี้สนใจประกอบอาชีพอิสระมากกว่า เช่น คนตาบอดนิยมอาชีพขายล็อตเตอรี่ คนพิการแขนขาลำตัว นิยมประกอบอาชีพโดยไม่ยอมเป็นลูกจ้าง เช่นเปิดร้านซ่อมวิทยุ โทรทัศน์ คนหูหนวกเปิดร้านตัดเย็บเสื้อผ้า

สำหรับการเรียนการสอนในโรงเรียนสอนคนหูหนวก ถ้าเผื่อจะมีหลักสูตรที่เน้นเรื่องการฝึกอาชีพ และลดด้านวิชาสามัญลงบ้าง สำหรับในระดับชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ก็จะช่วยให้นักหูหนวกมีความรู้ทางวิชาชีพมากขึ้น สามารถออกไปประกอบอาชีพช่วยเหลือตนเองได้ อย่างน้อยคนว่างงานอาจจะลดลงบ้าง เป็นผลดีแก่บ้านเมืองสืบไป"

(สมพงษ์ ศรีประสิทธิ์, 2519: น. 85-89)

ประธาน สุวิทยากรณ์ ได้กล่าวถึงการฝึกอาชีพคนพิการ ดังนี้

"เด็กพิการต่าง ๆ หากไม่ได้ทำการฝึกให้มีความรู้ในสาขาวิชาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งก็ไม่สามารถจะประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ก็จะต้องตกเป็นภาระแก่ผู้อื่นตลอดไป ด้วยผลดังนี้รัฐจำเป็นต้องจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพสำหรับคนพิการขึ้น การฝึกอาชีพคนพิการตามที่จัดทำโดยทั่วไป ได้แบ่งลักษณะสถานศึกษาฝึกตามลักษณะพิการคือ

1. ประเภทคนตาบอด มีการฝึกอาชีพ เป็นพนักงานต้อนรับโทรศัพท์ พนักงานพิมพ์ดีด ทำเกษตรกรรม มีปลูกผัก เลี้ยงเป็ดไก่ เป็นต้น สำหรับประเทศไทยขณะนี้มิได้มีศูนย์ฝึกอาชีพคนตาบอดอยู่ที่ปากเกร็ด ซึ่งเปิดสอนอาชีพ 6 สาขาด้วยกัน คือ ช่างปูน ช่างทราย ช่างโลหะ ช่างกลึง ช่างไม้ เกษตรกรรม ปัจจุบันนี้เหลือช่างไม้อย่างเดียวเพราะฝีมือดีสู้กับตลาดได้

2. ประเภทพิการทางร่างกาย ฝึกอาชีพสาขาต่าง ๆ เช่น ช่างไฟฟ้า วิทยุ โทรทัศน์ ตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างเย็บหนัง ช่างซ่อมนาฬิกา ซ่อมเครื่องทำความเย็น ครูภัณฑ์สำนักงาน เป็นต้น ขณะนี้มีศูนย์ฝึกอาชีพของกรมประชาสงเคราะห์ 2 แห่งที่จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดขอนแก่น ขององค์การทหารผ่านศึก ศรีธธาอุตสาหกรรม

ของสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย

3. ประเภททบทวน อาจจะต้องจัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะหรือบางจังหวัดอาจฝึก ร่วมกับคนพิการทางร่างกายได้ ที่ไม่เกี่ยวกับต้องใช้อุปกรณ์เสียง

การฝึกอาชีพคนพิการไม่เหมือนกับการให้บริการด้านอาชีพของหน่วยงานอื่น ๆ อย่างหนึ่งคือ งานด้านการฝึกอาชีพคนพิการจะสำเร็จผลได้เมื่อคนพิการนั้น ๆ ออกไปประกอบอาชีพเลี้ยงตัวได้ ไม่ต้องเป็นภาระแก่ผู้ใด จึงจะถือว่าเป็นการฝึกอาชีพที่สำเร็จ ซึ่งแตกต่างกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เพียงว่ารับการฝึกอบรมได้รับประกาศนียบัตรก็ถือว่างานนั้นสำเร็จแล้ว งานฝึกอาชีพคนพิการจึงเป็นงานที่ทำงานต้องใช้ความอดทนและเวลา" (ประธาน สุวิทยากรณ์, 2517)

สมทรง พันธุ์สุวรรณ ได้กล่าวถึงอาชีพของคนตาบอดไว้ว่า

"อาชีพของโรงเรียนสอนคนตาบอดในต่างประเทศ (อังกฤษ ฝรั่งเศส) มี

- การครัว
- ดนตรี
- ทำไม้กวาด ตะกร้า
- แก้อั้วไม้ แก้อั้วถัก ที่ประเทศอังกฤษมีศูนย์การค้าของคนตาบอดโดย

เฉพาะ

- ด้านโลหะ การทำปลั๊กไฟฟ้า

(สมทรง พันธุ์สุวรรณ, น.174)

พลอากาศโท นายแพทย์สตีบ อีระบุตร กล่าวถึงการฝึกอาชีพสำหรับคนพิการไว้ดังนี้

"การจัดวิชาชีพสำหรับฝึกสอน (Job Training Programs) การจัดวิชาและหลักสูตรที่เหมาะสมในการฟื้นฟูสมรรถภาพ และฝึกอาชีพสำหรับคนพิการควรยึดเศรษฐกิจและประสิทธิภาพเป็นสำคัญ คือวิชาที่จะจัดให้มีการฝึกสอนนั้น จะต้องเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและเมื่อบุคคลที่สำเร็จการฝึกอบรมออกไปนั้นมีความรู้ความสามารถ ปัญหาการจัดหางานย่อมไม่มี ส่วนหลักสูตรในการอบรมแต่ละวิชาโดยทั่วไปทุกประเภทใช้เวลาไม่เกินหนึ่งปี ซึ่งเป็นเวลาที่เหมาะสม

การฝึกอบรมควรแบ่งเป็น 2 ภาคคือ
ภาคต้น สอนในห้องเรียน มีการสาธิต ประกอบหรือให้ปฏิบัติในโรงฝึกงาน
ภาคปลาย อาจสอนทฤษฎีเพิ่มเติมบ้าง และให้หนักไปในทางปฏิบัติในโรง
ฝึกงานของสถาบันเอง หรือขอความร่วมมือส่งออกไปฝึกในสถานประกอบการของ
นายจ้าง ซึ่งเป็นกรรมการสมาชิก เจ้าหน้าที่ หรือมีส่วนสนับสนุนกิจการของสถาบัน

สิ่งสำคัญที่ควรกำหนดในการจัดวิชาชีพ คือคุณสมบัติพิเศษโดยเฉพาะทาง
ร่างกายในการทำงานอาชีพนั้น ๆ ใ้ทุกวิชาชีพ เช่น วิชาซ่อมโทรทัศน์ วิทยุ ผู้
เข้ารับการฝึกอบรมต้องมีสายตาดีมาก การได้ยินดี และมีมือดี ฯลฯ

(สดับ ธีระบุตร, 2522: น. 50-51)

Mr. Victor J. Baltazar ผู้เชี่ยวชาญในการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ
องค์การสหประชาชาติ ชาวฟิลิปปินส์ได้เดินทางมาศึกษาและวิจัยถึงความต้องการ
ของงานด้านฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการร่วมกับกรมประชาสงเคราะห์ เขาได้เสนอ
โครงการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในประเทศไทย มีคนพิการประเภทต่าง ๆ
ประมาณ 1 ล้าน 5 แสนคน กรมประชาสงเคราะห์พิจารณาแล้ว เห็นชอบตามข้อ
เสนอดังกล่าว และได้เสนอโครงการนี้ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

คณะกรรมการบริหาร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติพิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบในหลักการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ ซึ่งเป็น
ส่วนหนึ่งของโครงการสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพ ที่กรมประชาสงเคราะห์ได้
ดำเนินการอยู่แล้ว และให้โครงการนี้รวมอยู่ในโครงการสงเคราะห์คนพิการ ซึ่งตั้ง
ขึ้นเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2511

ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการให้การฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ แก่คนพิการ โดยจัด
หลักสูตรวิชาชีพต่าง ๆ ดังนี้:

- วิชาตัดเย็บเสื้อผ้า
- วิชาช่างซ่อมไฟฟ้า วิทยุ โทรทัศน์
- วิชาหัตถกรรม

- วิชาช่างไม้ครุภัณฑ์
- วิชาช่างทอผ้าด้วยเครื่องจักร
- วิชาช่างเย็บหนัง

หลักสูตรระยะสั้น 6 เดือนถึง 1 ปี

หลักสูตรระยะยาว ตั้งแต่ 1-2 ปี

(กองสวัสดิการการสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์, 2517: น. 1-4)

ในต่างประเทศได้จัดอาชีพสำหรับเด็กพิเศษ ไว้ดังนี้

พนักงานต้อนรับ	ช่างผสมชาย	ช่างเย็บเบาะ
ครู	ช่างทาสี	ช่างเชื่อมโลหะ
บรรณาธิการ	ชายของแร่	ชายของชำ
ช่างทำขนมปัง	ช่างกระจก	ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า
ช่างลับมีด-กรรไกร	ช่างไม้	เซลแมน
ช่างตัดผม	ช่างกลึง	ทำฟาร์ม
ช่างกล	ช่างประปา	พยาบาลผู้ช่วย
ช่างแก๊ส	ช่างเย็บหนัง	ช่างไฟฟ้า
ช่างเสริมสวย	ช่างเครื่อง	พนักงานโรงแรม
เสมียน	ช่างปูน	พนักงานรับเงิน
คนขับรถ	ช่างสำรวจ	คนรับใช้
คนครัว	งานแม่บ้าน	
พนักงานพิมพ์ดีด	ยามรักษาการณ์	

(มูลนิธิธนูเคราะห์คนหูหนวก, 2519: น. 91-92)

3.3 หลักสำคัญในการให้ความรู้ในการประกอบอาชีพแก่เด็กพิเศษ

การให้ความรู้ในการประกอบอาชีพแก่เด็กพิเศษควรคำนึงถึงหลักสำคัญดังนี้

3.3.1 ความสามารถที่บุคคลพิการมีอยู่และนำมาทดแทนความบกพร่อง

ความสูญเสีย หรือส่วนที่พิการได้

3.3.2 ความถนัด ความสนใจ และความต้องการของบุคคลฝึกการเอง ไม่ใช่ความต้องการของผู้ที่จะให้เพียงฝ่ายเดียว

3.3.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลฝึกการ สามารถจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต หรือปรับปรุงอาชีพเดิมให้ดีขึ้น หรือเปลี่ยนแปลงไปสู่อาชีพใหม่ที่ยังคงใช้อุปกรณ์เดิม หรือลงทุนเพิ่มเติมตามสถานะทางเศรษฐกิจของตนเอง ถ้าแนะนำในสิ่งที่ทำให้เกิดการก่อกวนหนี้สินและสร้างความล้มเหลวในการประกอบอาชีพ ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้แล้วอาจทำให้บุคคลฝึกการเศร้าเสียใจ เป็นคนสิ้นความหวังได้ง่ายและมากยิ่งขึ้นกว่าคนปกติ

3.3.4 วัสดุที่ใช้ในการผลิตสิ่งต่าง ๆ ควรเป็นวัสดุที่อยู่ในท้องถิ่น ที่บุคคลฝึกการสามารถหาซื้อได้ง่าย ราคาถูก เมื่อขายผลผลิตแล้วได้ราคาดี จะช่วยเสริมกำลังใจให้แก่บุคคลฝึกการที่สนใจ เข้ารับการเพิ่มเติมความรู้ในการประกอบอาชีพใหม่ หรือปรับปรุงอาชีพเดิมให้ดียิ่งขึ้น

3.3.5 การแนะนำอาชีพให้แก่คนฝึกการในระยะเริ่มต้นทำหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงใหม่ ผู้แนะนำต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาด เป็นหลักโดยพิจารณาคัดเลือกอาชีพที่ตรงตามความต้องการของตลาด เมื่อผลิตแล้ว ผลผลิตจะมีที่ขายและมีผู้ซื้อ สินค้าที่ผลิตควรเป็นสิ่งที่คนทั่วไปจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน

สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงในการให้ความรู้เพิ่มเติมในการประกอบอาชีพแก่คนฝึกการคือ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนหรือปฏิบัติการในเรื่องดังกล่าวต้องมีความเข้าใจและจริงจังต่อบุคคลฝึกการ มีหลักจิตวิทยาและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถชักชวนให้ผู้อื่นเห็นถึงความสำคัญในการปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าว และชักชวนให้เข้ามาร่วมงานร่วมมือร่วมใจเสียสละ กำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังใจมาช่วยให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ประเภทของบุคคลฝึกการได้รับความรู้เพิ่มเติม เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ บุคคลฝึกการที่ควรได้รับความรู้เพิ่มเติม เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

- 1) บุคคลฝึกการที่เคยเรียนจากโรงเรียนมาแล้ว

2) บุคคลที่ไม่เคยเรียนจากโรงเรียนมาก่อน

การให้ความรู้เพิ่มเติมแก่บุคคลนิการเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ ต้องคำนึงถึงความรู้พื้นฐานของบุคคลนิการแต่ละคน และเปิดโอกาสให้พวกเขาได้รับการฝึกตามความสนใจและความสามารถเพื่อนำไปพัฒนาให้มีอาชีพดีขึ้น

การให้ความรู้เพิ่มเติม ต้องขึ้นอยู่กับลักษณะของบุคคลนิการแต่ละประเภท ดังนี้

1) บุคคลนิการแต่กำเนิด ไม่มีอาชีพที่แน่นอน ส่วนใหญ่จะเป็นคนเร่ร่อนจรจัด มีอาชีพขอทาน เป็นภาระผู้อื่นในการเลี้ยงดู การให้ความรู้เพิ่มเติมทำได้ยาก เพราะต้องลงทุนสูงมาก ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ด้านการเงิน ต้องลงทุนในการจัดหาสถานที่ฝึกและฝึกสอนให้บุคคลนิการกลุ่มนี้ได้อยู่ร่วมกัน เพื่อรับการฝึกอาชีพอย่างต่อเนื่อง ต้องจัดหาอาหารกลางวันตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกให้ทั้งหมด

- ด้านบุคลากร ต้องจัดหาบุคลากรที่มีความรู้วิชาชีพเฉพาะอย่าง หรือมีความชำนาญในหลาย ๆ อาชีพไปช่วยสอน เช่น บุคลากรที่สอนคนหูหนวกต้องมีความรู้และสามารถใช้ภาษามือได้ เป็นต้น

ปัจจุบันยังไม่มีการจัดบริการด้านนี้ในประเทศไทย ประเทศที่มีความพร้อมด้านการเงินและบุคลากรอย่างแท้จริง จึงจะสามารถจัดให้มีศูนย์ฝึกอาชีพให้แก่คนนิการดังกล่าวได้

2) บุคคลนิการที่สามารถประกอบอาชีพได้เล็ก ๆ น้อย ๆ โดยการช่วยครอบครัวทำงาน ควรได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ โดยการเสริมความรู้ เสริมทักษะในงานอาชีพที่เคยทำ ด้วยการสอนหรือแนะนำ เครื่องทุนแรง หรือเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการผลิต เพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพดีเป็นที่ต้องการของตลาด

รัฐบาลได้ให้ความช่วยเหลือโดยการตั้งโรงงานในอารักขา เป็นการช่วยทหารผ่านศึกและบุคคลนิการที่พิการภายหลังจากที่เคยประกอบอาชีพในขณะที่ยังปกติ นอกจากนั้นมูลนิธิต่าง ๆ ได้ตั้งศูนย์ฝึกอาชีพ ให้บุคคลนิการ เช่น

- มุลินธิอนุเคราะห์คนพิการในพระราชบัญญัติของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มีการฝึกอาชีพให้บุคคลพิการทางแขน ขา ลำตัว
- มุลินธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ตั้งศูนย์ฝึกวิชาชีพหญิงให้แก่บุคคลพิการทางสติปัญญาที่อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
- มุลินธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ มีศูนย์ฝึกวิชาชีพหญิงที่อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
- สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดโครงการศรัทธาอุตสาหกรรม มีสำนักงานตั้งอยู่หลังสถานีรถไฟสามเสน กรุงเทพมหานคร ช่วยบุคคลพิการให้มีโอกาสฝึกฝนอาชีพเพิ่มเติม เช่นการประดิษฐ์ดอกไม้และตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น

3.4 การศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาอาชีพสำหรับเด็กพิเศษ

จุดมุ่งหมายสูงสุดของการฟื้นฟูสมรรถภาพของเด็กพิเศษคือการพัฒนาทางอาชีพ ทั้งนี้เพราะการพัฒนาให้เด็กพิเศษมีอาชีพสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยไม่เป็นการระของบิดามารดา และสังคม เมื่อโตขึ้นเด็กเหล่านี้มีงานอาชีพ มีรายได้ของตนเอง พวกเขา ก็สามารถเสียภาษีให้แก่รัฐ ซึ่งนับได้ว่าเขามีส่วนรับผิดชอบด้านสังคมและชาติบ้านเมืองด้วย

นักการศึกษาและผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับบุคคลพิการได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอาชีพของเด็กพิเศษไว้หลายท่าน ดังจะเห็นได้จากผลงานวิจัยดังต่อไปนี้

3.4.1 มานัส คชารัตน์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการการศึกษา ด้านอาชีพของเด็กพิเศษในระดับมัธยมศึกษา" เมื่อปี พ.ศ. 2524 ผลการวิจัยดังกล่าวสามารถสรุปความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิเศษตั้งแต่ระดับบริหาร อาจารย์ ครูผู้สอนตลอดจนบุคลากร และผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษเกี่ยวกับเรื่องอาชีพของเด็กพิเศษ สรุปได้ดังนี้

โรงเรียนสอนคนตาบอด เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพของเด็กพิการดังนี้

1) ควรมีการจัดอาชีพให้เด็กพิเศษมากที่สุด ทั้งนี้เพราะเด็กไม่สามารถช่วยตัวเองได้ การจัดอาชีพจะทำให้เขามีอาชีพ มีรายได้ และดำรงอาชีพอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2) ควรจัดหลักสูตรให้กับเด็กพิเศษโดยตรง และจัดให้มีโครงการสอน สำหรับผู้ทำการสอนประกอบเพราะจะได้ผลมากกว่า ครูผู้สอนควรมีวุฒิทางการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรง จะทำให้การเรียนการสอนได้ผลดี

3) ควรจัดการสอนอาชีพให้ตรงกับความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการของเด็ก ครูผู้สอนต้องสอนให้เด็กเกิดความชำนาญ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ ไม่เป็นภาระต่อสังคม

4) การให้บริการด้านการจัดอาชีพให้เด็กพิเศษควรเป็นหน้าที่ของรัฐบาล โดยการสำรวจความต้องการของผู้ว่าจ้าง และสำรวจความสนใจของคนพิการ เพื่อจะได้จัดการฝึกอาชีพได้ตรงตามความต้องการของทั้งสองฝ่าย เมื่อเด็กพิเศษจบการศึกษาจะได้มีงานทำ นอกจากนี้รัฐบาลควรสงวนอาชีพบางชนิดให้คนพิการและช่วยเหลือโดยการติดต่อกับบริษัทหรือเอกชนที่ยินดีรับคนพิการเข้าทำงาน

5) ควรขยายวงงานของเด็กพิเศษให้กว้างขวาง เช่น สงวนงานบางประเภท สำหรับเด็กพิเศษตามประเภทของความพิการ ทั้งนี้เพื่อเด็กจะได้มีอาชีพเมื่อจบหลักสูตรวิชาชีพที่ได้ฝึกหัดไปแล้ว

6) สถานศึกษาควรจัดสอนอาชีพให้แก่เด็กพิเศษเมื่อเด็กสำเร็จการศึกษาก็สามารถนำไปประกอบอาชีพจริง ๆ ได้ นอกจากนี้ นักสังคมสงเคราะห์ และผู้เกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์ให้สังคมยอมรับความสามารถของคนตาบอด และรับเข้าทำงาน

โรงเรียนศรีสังวาลย์ ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพของเด็กพิเศษ ดังนี้

1) จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดอาชีพสำหรับเด็กพิเศษและควรทำอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามผลจนประสบความสำเร็จ รัฐบาลควรให้ความสนใจ ส่งเสริม สนับสนุน ในการช่วยเด็กพิเศษให้มีอาชีพที่แน่นอน เพื่อพวกเขาสามารถ

ช่วยตัวเองได้โดยไม่เป็นภาระต่อสังคม

2) ควรสนับสนุนให้มีการจัดการสอน และฝึกอาชีพให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายและความสามารถของเด็กพิเศษ การจัดหลักสูตรการสอนควรจัดเป็นหลักสูตรสั้น ๆ ต่อเนื่องกันและหลักสูตรระยะยาว 1 ปี ให้สำเร็จในตัวเองประกอบในวิชาสามัญ เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาและการอบรมด้านศีลธรรม จรรยา

3) เด็กที่ฝึกวิชาชีพ ในปัจจุบันไม่ได้แยกกลุ่มว่าเด็กจบประถมศึกษาปีที่ 4 หรือประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วจะฝึกวิชาชีพต่ออยู่ในโรงเรียน แต่เด็กเรียนไปพร้อม ๆ กับวิชาสามัญ และมักจะสนใจวิชาสามัญมากกว่าวิชาชีพ นอกจากเด็กที่เรียนไม่ได้จริง ๆ จึงขอฝึกวิชาชีพนอกเวลา ผลสุดท้ายเด็กที่จบวิชาสามัญก็ต้องเริ่มเรียนวิชาชีพใหม่ ซึ่งเป็นการเสียเวลา

4) รัฐยังขาดความสนใจและขาดการส่งเสริมด้านอาชีพของเด็กพิเศษ เอกชนไม่ต้องการรับคนพิการเข้าทำงาน เพราะเห็นว่ามีความสามารถน้อยไม่คุ้มกับเงินที่ต้องจ่ายให้

5) การสอนเด็กพิเศษควรเน้นเรื่องอาชีพให้มาก โดยเฉพาะอาชีพที่เด็กให้ความสนใจ เพื่อเด็กจะได้มีอาชีพ ไม่เป็นภาระต่อสังคม

6) การจัดหาอาชีพให้เด็กพิเศษ มีอุปสรรคด้านงบประมาณ เพราะโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนให้เด็กพิเศษได้รับงบประมาณไม่เพียงพอ

โรงเรียนสอนคนหูหนวก เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพของเด็กพิการ ดังนี้

1) ควรเปลี่ยนหลักสูตรการสอนของเด็กพิเศษ ให้เน้นทางด้านอาชีพให้มากขึ้น และเปิดกว้างเพื่อให้เด็กพิเศษมีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสามารถและความสนใจของเด็กแต่ละคน

2) ควรจัดสอนวิชาชีพให้แก่เด็กพิเศษ ควบคู่ไปกับวิชาสามัญ ต่อจากนั้นควรสอนวิชาชีพโดยการฝึกภาคปฏิบัติให้เด็กสามารถทำได้จริง ๆ แล้วส่งเข้าร่วมทำงานกับรัฐบาล เอกชน รัฐวิสาหกิจ เพื่อให้เกิดความชำนาญอย่างแท้จริง คนพิการจะเกิดความอบอุ่นใจว่าผลงานที่ทำเป็นที่ยอมรับของสังคม และควรส่งเสริม

ให้มีตลาดรองรับผลผลิตของเด็กโดยเฉพาะ

3) ควรจัดอาชีพที่ใช้อุปกรณ์น้อย ๆ และการอธิบายที่ใช้ภาษาพูดน้อย ๆ แต่เน้นให้มีการฝึกปฏิบัติมาก ๆ เช่น การเพาะปลูก งานด้านฝีมือ จักสาน เย็บปักถักร้อย ช่างไม้ ช่างตัดเสื้อ ช่างซ่อมเครื่องยนต์ และงานอาชีพที่เด็กดูแล้วสามารถเลียนแบบได้ เช่น การช่างต่าง ๆ

4) ควรจัดหาอาชีพให้เด็กพิเศษอย่างรวดเร็ว และจริงจัง การจัดการสอนด้านวิชาการที่ผ่านมาไม่ค่อยได้ผลเท่าที่ควร ไม่สมกับการลงทุนที่รัฐสูญเสียไป นับว่าเป็นการสูญเสียเปล่าทางการศึกษา เพราะเด็กยังเป็นภาระของครอบครัวอยู่ตลอดเวลา

5) ต้องการให้รัฐบาล เอกชน ร่วมมือกันส่งเสริมการฝึกอาชีพเด็กพิเศษอย่างจริงจังต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การฝึกบุคลากรต่าง ๆ ตลอดจนเป็นตัวกลางในการจัดหางานให้เด็กพิเศษทำตามความรู้ ความสามารถ และหากเป็นไปได้ควรออกกฎหมายสงวนอาชีพบางอย่างสำหรับเด็กพิเศษโดยเฉพาะ เช่น กำหนดให้องค์การรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เอกชน กำหนดจำนวนพนักงานที่จะต้องรับคนหูหนวก ทำงานก็คน และควรตั้งศูนย์คนหูหนวกเป็นเอกเทศไม่ขึ้นอยู่กับโรงเรียนใด ๆ มีคณะกรรมการบริหารทั้งคนปกติและคนหูหนวก ร่วมกันแก้ปัญหาและส่งเสริมอาชีพ เผยแพร่ความรู้ในการประกอบอาชีพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6) ควรเริ่มสอนวิชาชีพให้เด็กพิเศษตั้งแต่เด็ก ๆ โดยสอนต่อเนื่องทุกปี ควรให้ความสนใจในการสอนวิชาชีพมากกว่าวิชาการ และควรหาบุคลากรที่มีความชำนาญในวิชาชีพ แต่ละด้านจริง ๆ

7) รัฐควรหาอาชีพให้เด็กพิเศษที่สำเร็จการศึกษาแล้ว และควรให้ความสำคัญแก่เด็กพิเศษมากกว่าเด็กปกติ

8) สมาคมสงเคราะห์คนพิการควรรับผลงานของเด็กหูหนวกไปจำหน่าย

ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดวิชาชีพของเด็กพิเศษและข้อเสนอแนะ
จากผลการวิจัยของ มานัส คชารัตน์ สรุปผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับวิชา
ชีพของเด็กพิเศษได้ดังนี้

1) ผู้บริหาร บุคลากร อาจารย์ผู้สอน เลือกอาชีพเรียงตามคะแนนสูง
สุดดังนี้

โรงเรียนสอนคนตาบอด

1. พนักงานรับโทรศัพท์
2. ดนตรี
3. จักสาน
4. ครู
5. ถักโครเชต์
6. ถักนิตติ้ง
7. นิมฟ์ตัดสัมผัส
8. ถักเส้นพลาสติกรูปต่าง ๆ
9. เลี้ยงสัตว์

โรงเรียนศรีสังวาลย์

1. พนักงานรับโทรศัพท์
2. ปลูกพืช
3. ตัดเย็บเสื้อผ้าชายหญิง
4. จักสาน
5. ประดิษฐ์ดอกไม้ผ้าและกระดาษ
6. ประดิษฐ์ตุ๊กตาผ้ารูปต่าง ๆ
7. วาดภาพ
8. นิมฟ์ตัดสัมผัส
9. บรรณาภิรักษ์

โรงเรียนสอนคนหูหนวก 4 แห่ง

1. วาดภาพ
2. ประดิษฐ์ดอกไม้ผ้าและกระดาษ
3. ช่างทำอาหาร
4. ปลุกผีซ
5. ตัดเย็บเสื้อผ้าชาย หญิง
6. ช่างพิมพ์ลายผ้า
7. แกะสลัก
8. เสริมสวย
9. ตัดผมชาย
10. ประดิษฐ์ตุ๊กตาผ้ารูปต่าง ๆ
11. ช่างทาสี ช่างปูน

2) นักเรียน

โรงเรียนสอนคนตาบอด

1. พนักงานรับโทรศัพท์
2. พิมพ์ดีดสัมผัส
3. ครู
4. ดนตรี
5. กายบำบัด
6. ช่างทำอาหาร
7. บรรณารักษ์
8. ช่างพิมพ์
9. เลี้ยงสัตว์
10. ช่างทอ

โรงเรียนศรีสังวาลย์

1. ปลุกผีซ

2. เลี้ยงสัตว์
3. บรรณารักษ์
4. วาดภาพ
5. ช่างประดิษฐ์อุปกรณ์ไฟฟ้า
6. ช่างซ่อมวิทยุ
7. ดนตรี
8. ช่างทำอาหาร
9. ช่างพิมพ์
10. พนักงานรับโทรศัพท์

โรงเรียนสอนคนหูหนวก 4 แห่ง

1. ช่างทำอาหาร
2. ปลุกนึ่ง
3. เลี้ยงสัตว์
4. วาดภาพ
5. ช่างทำขนม
6. แม่บ้าน
7. ช่างทาสี
8. ช่างเขียนลายผ้า
9. พิมพ์ดีดสัมผัส
10. ช่างถ่ายรูป

สรุปผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับรูปแบบของโรงเรียนอาชีวะ

- 1) การจัดการศึกษาด้านอาชีวะ ควรเป็นหน้าที่ของรัฐบาลร่วมกับเอกชน
เป็นผู้จัดการ
- 2) การจัดการศึกษาด้านอาชีวะของเด็กพิเศษควรเป็นลักษณะดังนี้
  - โรงเรียนจัดสอนเอง
  - เรียนสมทบกับโรงเรียนอาชีวะ

- ส่งไปเรียนศูนย์ฝึกอาชีพของกรมประชาสัมพันธ์หรือของ
กระทรวงศึกษาธิการ

3) หลักสูตรวิชาชีพของเด็กพิเศษ

- สอนรวมกับวิชาสามัญ แต่เน้นหนักทางด้านอาชีพ
- แบบสำเร็จแล้วส่งออกไปประกอบอาชีพกับแบบต่อเนื่อง (ทั้งสองแบบรวมกัน)

4) ระยะเวลาในการจัดหลักสูตร

- ระยะเวลา 6 เดือน - 1 ปี
- ระยะเวลา 1 ปี - 2 ปี

5) คุณสมบัติของผู้สอนวิชาชีพ

- ผู้สอนมีวุฒิโดยตรง และมีประสบการณ์มาแล้ว
- ผู้สอนมีความสามารถ และประสบการณ์
- ผู้สอนมีความสนใจ

6) การสอนอาชีพให้เด็กพิเศษ ควรจัดสอนในระดับ

- ช่างฝีมือ
- กึ่งฝีมือ
- ผู้ชำนาญงาน

7) การสอนวิชาชีพให้เด็กพิเศษ เมื่อสำเร็จแล้วให้ไปประกอบอาชีพ

- เป็นลูกจ้างรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ
- ประกอบธุรกิจส่วนตัว
- อาชีพอื่น ๆ ไม่จำกัดว่าขึ้นต่อใคร และให้สังคมยอมรับ

8) การรับนักเรียนเข้าเรียนอาชีพ หรือสถานฝึกอาชีพ ควรจัดเป็น

ประเภท รับประจำ - ไปกลับ รับนักเรียนไปกลับ

สรุปผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ที่คิดว่ามี และเคยมีแล้ว
ในการจัดวิชาอาชีพ

1) เกี่ยวกับตัวเด็ก

- ความพิการ
- ความสามารถในการประกอบอาชีพและความสนใจ
- เด็กไม่ชอบทำงานหนัก ความอดทนไม่มี เด็กชอบงานทรมาน

ส่วนการใช้ภาษาสื่อความหมายเป็นปัญหามากที่สุดสำหรับโรงเรียนสอนคนหูหนวก

2) เกี่ยวกับผู้บริหาร

- ผู้บริหารส่งเสริมอาชีพของเด็กปานกลาง ส่วนโรงเรียนศรี-
สังวาลย์ผู้บริหารส่งเสริมอาชีพเด็กพิเศษมากกว่าโรงเรียนอื่น
- ผู้บริหารเห็นความสำคัญของวิชาชีพที่จะจัดให้แก่เด็กมีมาก ส่วน
โรงเรียนสอนคนตาบอดมีปานกลาง

- ผู้บริหารเข้าใจในด้านวิชาชีพของเด็กพิเศษปานกลาง
  - ผู้บริหารได้จัดการช่วยเหลือโดยการหาทุนให้เด็กพิเศษ
โรงเรียนสอนคนตาบอด	มีปานกลาง
โรงเรียนศรีสังวาลย์	มีน้อย
โรงเรียนสอนคนหูหนวก	มีมาก

- ผู้บริหารหาตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของนักเรียนมีปานกลาง ส่วน
โรงเรียนศรีสังวาลย์มีมาก

3) เกี่ยวกับผู้สอน

- ความชำนาญของผู้สอนและผู้สอนขาดความอดทน มีปานกลาง
- ไม่มีผู้สอนและผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของการสอนวิชาชีพ มีมาก
- มีรายได้น้อย จึงนิยมไปประกอบอาชีพอื่น ๆ มีปานกลาง

ส่วนโรงเรียนสอนคนหูหนวกนั้น ผู้สอนไม่สามารถใช้ภาษาติดต่อเข้าใจได้
มีปานกลาง

4) เกี่ยวกับอาคารสถานที่และวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ

- ไม่มีงบประมาณเพียงพอและขาดเครื่องมือ วัสดุฝึกสอน ขาดผู้
รับผิดชอบ มีมาก
- ไม่มีสถานที่ที่จะสอน สถานที่จัดการสอนคับแคบ ไม่เพียงพอ มีมาก

5) ด้านทั่ว ๆ ไป

- ไม่มีหลักสูตรเฉพาะของเด็กพิเศษ ปัจจุบันมีมาก
- ความยอมรับของสังคมภายนอก มีมาก
- ความเข้าใจของผู้บริหารตลาดแรงงาน มีมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า การเลือกอาชีพลำดับแรกของกลุ่มผู้บริหาร บุคลากร อาจารย์และกลุ่มผู้ปกครองในโรงเรียนสอนคนตาบอด และโรงเรียนศรีสังวาลย์ เป็นอาชีพที่เด็กพิเศษ ไม่มีโอกาสหรือมีโอกาสน้อยมากที่จะได้รับถ้าทำงาน ต่างกับโรงเรียนสอนคนหูหนวก ซึ่งเลือกอาชีพอันดับแรกเป็นอาชีพอิสระ สามารถส่งเสริมให้เด็กพิเศษได้

การจัดการศึกษาด้านอาชีพให้เด็กพิเศษนั้นควรคำนึงถึงความสนใจของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนั้นผู้จัดควรเข้าใจสภาพสังคม ความต้องการด้านแรงงานของตลาดอาชีพ และต้องสอนให้เด็กมีนิสัยและทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับความเข้มแข็งอดทน ความรับผิดชอบ ความมานะพยายาม และความขยันเพื่อเด็กจะได้มีนิสัยหนักเอาเบา สู้ ไม่เลือกงานเบาหรืองานง่าย ๆ เพราะในปัจจุบันคนปกติยังตกงานอีกมาก

การจัดอาชีพให้เด็กพิเศษควรนำข้อมูลจากผลการวิจัยไปใช้ให้ได้ประโยชน์สูงสุด โดยการจัดอาชีพให้ตรงกับความต้องการของเด็ก จากคำตอบแบบสอบถามของโรงเรียนศรีสังวาลย์ และโรงเรียนสอนคนหูหนวก เลือกอาชีพ ปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นอาชีพกสิกรรมเป็นอันดับแรก ดังนั้นการจัดอาชีพควรสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กพิเศษรักอาชีพเกษตรกรรม เพราะประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม และอาชีพนี้สามารถทำได้ไม่ยากนัก

เด็กพิเศษที่มีอายุระหว่าง 12-15 ปี ควรได้รับการฝึกอาชีพเบื้องต้น เพื่อค้นหาความถนัดและความสนใจเฉพาะบุคคล และเมื่อเด็กอายุ 16-18 ปี ควรได้รับการศึกษาด้านอาชีพเป็นพิเศษ

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

- 1) ควรจัดให้มีโรงเรียนฝึกอาชีพและหน่วยงานรับฝึกอาชีพให้เด็กพิเศษ
- 2) ควรจัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับความพิการแต่ละประเภท และจัดทำไว้เป็นมาตรฐานโดยสม่ำเสมอ
- 3) ควรมีคณะกรรมการวางแผน มีที่ปรึกษา ผู้ตรวจตราดูแล การแนะ-
แนว และการติดต่อประสานงานเกี่ยวกับการจัดหางานอาชีพให้เด็กพิเศษ
- 4) ควรมีเจ้าหน้าที่ทางวิชาการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือเครื่อง
ใช้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับคนพิการแต่ละประเภท และควรจัดวางมาตรฐาน
ขั้นต่ำสำหรับการจ้างคนพิการให้ทำงานในงานต่าง ๆ
- 5) ควรมีการประเมินผลทั้งก่อนรับเข้าทำงานและระหว่างทำงาน เพื่อ
ศึกษาปัญหาและการปรับปรุง
- 6) คนพิการควรได้รับการสนับสนุนให้ทำงานในตลาดแรงงานโดยมี
กฎหมายคุ้มครอง
- 7) ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้สังคมรู้จักความสามารถของเด็กพิเศษ
หรือรู้เกี่ยวกับความเคลื่อนไหว ความเจริญก้าวหน้า โดยติดต่อขอความร่วมมือจาก
สถานที่ต่าง ๆ และบุคคลโดยผ่าน
  - สื่อสารมวลชน
  - สถานที่ราชการ
  - รัฐวิสาหกิจ
  - สถานประกอบการของเอกชน
- 8) ควรจัดให้มีร้านค้าดาว และออกร้านในเทศกาลพิเศษต่าง ๆ เพื่อ
ขายสินค้าที่ผลิตโดยคนพิการ

3.4.2 ผลงานวิจัยด้านอาชีพคนพิการของ ฉลวย จตุกุล เรื่อง "การ
ติดตามผลการประกอบอาชีพของคนปัญญาอ่อน" โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหญิง
และชายในกรุงเทพมหานครจำนวน 110 ราย คนกลุ่มนี้ได้จำหน่ายออกจากโรงพยา-
บาล และได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพแล้ว

ผลการวิจัย

- 1) บุคคลปัญญาอ่อนที่ได้รับการฝึกและจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลแล้ว ร้อยละ 56.7 มีงานทำ โดยทำงานกับญาติ ลักษณะงานที่ทำไม่ตรงกับวิชาชีพที่ฝึก มีรายได้อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ
- 2) ผู้ป่วยที่ยังว่างงานอยู่ร้อยละ 53.3 เป็นผู้ป่วยที่มีระดับเชาว์ปัญญา อยู่ในเกณฑ์ที่สามารถประกอบอาชีพได้
- 3) ปัญหาในการทำงานคือผู้ป่วยต้องการการอุปถัมภ์ คำแนะนำและการดูแล
- 4) นายจ้างมีโอกาสเลือกคนปกติที่ยังว่างงานมาทำงานได้เพราะทำได้ดีกว่าคนพิการ
- 5) ลักษณะอาชีพไม่ตรงกับที่ได้รับการฝึก

3.4.3 ผลงานวิจัยของ สอาดองค์ อุดระ เรื่อง "การศึกษาแนวโน้มการออกไปประกอบอาชีพของนักเรียนตาบอดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3" วิจัยเมื่อปี พ.ศ. 2519

ผลการวิจัย

- 1) เด็กตาบอดสนใจอาชีพรับราชการครูมากที่สุด รองลงมาคือ คนรับโทรศัพท์ งานบันเทิง
- 2) ปัญหาในการประกอบอาชีพของคนตาบอดคือ คนปกติไม่เข้าใจว่าคนตาบอดสามารถทำงานได้ มีปัญหาด้านการเดินทาง
- 3) คนตาบอดมีอุปสรรคในการเข้ารับการฝึกอาชีพคือมีฐานะยากจนและมีการฝึกวิชาชีพจำกัด

3.4.4 ผลการวิจัยเรื่อง "การศึกษาความต้องการของเด็กหูหนวกในประเทศไทย" โดย ยงยุทธ งามละเมียด พ.ศ. 2519

ผลการวิจัย

- 1) นักเรียนหูหนวกชายต้องการมีอาชีพค้าขายมากที่สุด รองลงมาคือ อาชีพช่างไฟฟ้า ช่างไม้หรือช่างก่อสร้าง

2) นักเรียนทุนวทหญิงส่วนใหญ่ต้องการมีอาชีพตัดเสื้อผ้ามากที่สุด รองลงมาคืออาชีพครูและอาชีพรับราชการ

3.4.5 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ทำการศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาอาชีพสำหรับคนพิการ เมื่อปี 2531 โดยการสำรวจความต้องการของผู้ปกครองของเด็กพิการ

ผลการวิจัย

1) ผู้ปกครองที่มีบุตรกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนการศึกษาพิเศษร้อยละ 26.38 มีความเห็นว่า รัฐบาลควรส่งเสริมด้านอาชีพแก่คนพิการ

2) ผู้ปกครองที่บุตรไม่ได้อยู่ในโรงเรียนการศึกษาพิเศษร้อยละ 28.50 เห็นว่ารัฐบาลควรส่งเสริมอาชีพคนพิการเช่นกัน

3) จากการสำรวจความต้องการด้านอาชีพของเด็กพิการ พบว่า ความต้องการด้านอาชีพของเด็กพิการในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ แตกต่างกับความต้องการของเด็กพิการที่อยู่นอกโรงเรียนการศึกษาพิเศษ เด็กในโรงเรียนร้อยละ 62.60 ต้องการประกอบอาชีพส่วนตัว เด็กพิการที่อยู่นอกโรงเรียนการศึกษาพิเศษร้อยละ 53.72 ไม่ทราบว่าตนต้องการประกอบอาชีพอะไร

บุคคลผู้เกี่ยวข้องกับเด็กพิเศษได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอาชีพให้เด็กพิเศษ ดังนี้

1) เด็กพิเศษควรได้รับการฝึกอาชีพตั้งแต่ระดับประถมศึกษาและควรใช้หลักสูตรพิเศษ โดยสอนวิชาสามัญต่อวิชาชีพในอัตรา 50 : 50 ในระดับมัธยมศึกษาต่อจากนั้นให้เข้า Shelter workshop เพื่อฝึกอาชีพเต็มรูปแบบ

2) รัฐบาลควรรับผิดชอบในการจัดการฝึกอาชีพให้เด็กพิเศษและควรสงวนอาชีพบางประเภทสำหรับคนพิการแต่ละประเภท

3) ฝึกเด็กพิการให้มีทัศนคติที่ดีต่องานอาชีพ เริ่มฝึกอาชีพตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 โดยสอนวิชาชีพอ่าง่าย ๆ แล้วเพิ่มวิชาชีพที่เด็กแต่ละคนสนใจและมีความถนัด

4) การจัดอาชีพให้คนพิการควรดำเนินการดังนี้

- จัดเป็น Work shop ที่บริการคนโดยมูลนิธิเอกชน หรือรัฐ
- จัดหาแหล่งวัตถุดิบให้คนพิการและหาตลาดรองรับผลผลิต
- ฝึกให้คนพิการไปประกอบการในตลาดงานและงานทั่ว ๆ ไป

5) ขอความร่วมมือเอกชนหรือหน่วยงานอื่น ๆ ให้ความช่วยเหลือคนพิการในการรับเข้าทำงาน

3.5 การวางพื้นฐานความรู้ด้านอาชีพในระบบโรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษ

การวางพื้นฐานความรู้ด้านอาชีพในระบบโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็กพิเศษทุกประเภท เป็นการช่วยแก้ไขปัญหากี่ยวกับอาชีพแก่เด็กพิเศษโดยการแนะแนวอาชีพ (Vocational guidance and counselling) ผู้แนะแนวต้องมีความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษอย่างละเอียดทุกด้าน เช่น

- ครอบครัวของคนพิการ
- บัณฑิตทางการแพทย์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ
- บุคลิกภาพส่วนตัว
- ความสัมพันธ์กับผู้อื่นในครอบครัวและในสังคม
- ความสามารถ ความชำนาญงานก่อนพิการ
- อุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงานที่เนื่องมาจากความพิการนั้น ๆ

การให้การแนะแนวอาชีพประกอบด้วย

- การประเมินผลความสามารถในการทำงานของคนพิการ
- การให้ความรู้เกี่ยวกับงานที่เหมาะสมกับคนพิการและการฝึกอบรม
- การให้คำแนะนำในการเลือกอาชีพที่ดีที่สุด ช่วยทำให้คนพิการเข้าใจ

ถึงความสามารถของตน และเข้าใจว่างานชนิดใดเหมาะสมกับสภาพความพิการของตน

หลักการแนะแนวอาชีพเด็กพิเศษแต่ละประเภท

- เด็กหูหนวก
- เด็กตาบอด
- เด็กพิการทางแขนขา และลำตัว

หลักการแนะแนวอาชีพเด็กหูหนวก

เด็กหูหนวกมีสภาพร่างกายปกติ มีสมรรถภาพในการทำงานได้ดี เหมือนคนปกติทั่ว ๆ ไป แต่สังคมยังไม่ยอมรับและเปิดโอกาสให้กับคนหูหนวก ทำให้คนหูหนวกเกิดความรู้สึกว่าตนมีปมด้อย อีกทั้งปัจจุบันเป็นยุคของโลกาภิวัตน์ (Globalization) ความก้าวหน้าทางการสื่อสารและเทคโนโลยีสูงมาก มีการนำเครื่องจักรกลมาใช้แทนแรงงาน ทำให้วงการแรงงานของโลกเปลี่ยนไป ดังนั้นการวางพื้นฐานความรู้ด้านอาชีพสำหรับเด็กพิเศษจึงขึ้นอยู่กับบทบาทของการแนะแนวอาชีพให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน

การแนะแนวอาชีพให้กับคนหูหนวกจะ ได้ผลดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการสื่อความหมายให้คนหูหนวกเข้าใจ และภาษาที่คนหูหนวกใช้สื่อความหมายได้ดีหรือไม่ก่อนที่จะแนะแนวอาชีพ ผู้แนะแนวต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

- ทักษะพิเศษของคนหูหนวกก่อนจะให้บริการ
- สิ่งที่คนหูหนวกสามารถปฏิบัติได้
- การสร้างแบบทดสอบ ขบวนการแนะแนว สถานที่และการติดตามผลต้องตรงกับสภาพความเป็นจริงของคนหูหนวกมากที่สุด
- สร้างความสัมพันธ์กับผู้เข้ารับบริการเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความไว้วางใจว่าผู้แนะแนวสามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้พวกเขาได้
- ชี้แจงให้ผู้รับบริการแนะแนวเข้าใจถึงสภาพสังคมที่เปิดโอกาสให้พวกเขาไม่น้อยมาก เขาต้องรับสภาพดังกล่าวได้

การแนะแนวอาชีพแก่คนหูหนวก ไม่ได้ผลดีเท่าที่ควรเพราะการแนะแนวที่เป็นภาษาหนังสือ จะทำให้คนหูหนวกเข้าใจได้ยาก ทำให้คนทั่วไปเข้าใจว่าคนหูหนวกมีสติปัญญาต่ำ ซึ่งเป็นการเข้าใจผิด การที่คนหูหนวกด้อยทางการเรียนรู้เพราะผลจากการสื่อความหมายไม่ดี คนหูหนวกขาดภาษาจึงทำให้ขาดโอกาสทางการศึกษาเป็นอย่างมาก เมื่อความสามารถในการสื่อความหมายของคนหูหนวกถูกจำกัดโดยภาษาที่ใช้ ทำให้คนหูหนวกเข้าใจภาษาได้ไม่ลึกซึ้ง หรืออาจเข้าใจผิด และไม่สามารถอธิบายความต้องการหรือความคิดเห็นของตนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ดังนั้นผู้แนะแนวอาจ

ใช้วิธีการสาธิตแทนการสื่อด้วยภาษา เพราะจะทำให้คนหูหนวกเข้าใจนามธรรมได้ดีเท่ากับคนปกติ และสามารถตอบคำถามต่าง ๆ ได้ ซึ่งเป็นผลดีต่อการแก้ไขปัญหาของคนหูหนวกอย่างยิ่ง การแนะนำอาชีพให้คนหูหนวกต้องทำเป็นพิเศษ เพื่อให้เขาเข้าใจได้ง่าย การปรับวิชาชีพต้องตรงกับคุณลักษณะพิเศษของคนหูหนวก ผู้แนะนำต้องสามารถจำแนกสมรรถภาพของคนหูหนวกที่มาใช้บริการได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม เพื่อจะได้ให้คำแนะนำและส่งเสริมการฝึกอาชีพได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ดังนั้นการแนะนำอาชีพให้แก่คนหูหนวกจะประสบผลสำเร็จหรือไม่นั้น ผู้แนะนำควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1) การสื่อความหมาย เนื่องจากการสื่อความหมายของคนหูหนวกมีอุปสรรคเรื่องสัญลักษณ์ที่ใช้ แต่จำเป็นต้องใช้สื่อดังกล่าว เพื่อความเข้าใจและสามารถติดต่อกันได้ ผู้ที่จะต้องติดต่อเกี่ยวข้องกับคนหูหนวกต้องมีความสามารถในการใช้ภาษามือพอสมควร จะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะเป็นนักการศึกษา นักแนะนำ แพทย์ และผู้เกี่ยวข้อง มักไม่ค่อยเข้าใจอารมณ์ สังคม และจิตวิทยาของคนหูหนวกเท่าไรนัก ทำให้เป็นอุปสรรคในการแนะนำอาชีพให้คนหูหนวก ถ้าคนหูหนวกคนนั้นไม่เคยเข้าเรียนในโรงเรียนหรือไม่เคยผ่านการฝึกจากสถาบันใดเลย ยิ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารให้เกิดความเข้าใจได้ คนหูหนวกจะไม่เชื่อถือและไว้วางใจผู้แนะนำ เป็นหน้าที่ของผู้แนะนำที่ต้องพยายามใช้สื่ออย่างอื่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจกันทั้งสองฝ่าย และสามารถชักจูงให้คนหูหนวกใช้ภาษาหรือการสื่อความหมายด้านอื่นในการติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ ได้

การปฏิบัติตนเมื่อมีคนหูหนวกอยู่ร่วมในกลุ่ม

- 1) เพื่อความกระฉับกระเฉงตัดความระแวงสงสัย ควรพูด พร้อมกับทำภาษามือ
- 2) ให้ความเห็นใจ ยอมรับฟังความคิดเห็น
- 3) ทำตนให้คนหูหนวกมีความเชื่อมั่น ไว้วางใจ
- 4) ให้คำปรึกษาแนะนำ
- 5) ยกย่องชมเชยความสามารถ เพราะคนหูหนวกต้องการให้สังคมยอมรับความสามารถ เพื่อให้กำลังใจและจะได้เป็นตัวอย่างให้คนหูหนวกอื่น ๆ ทำตาม

- 6) ให้กำลังใจเมื่อคนหูหนวกเกิดความท้อแท้หรือท้อถอย
- 7) ให้สิทธิเสรีภาพเท่ากับคนปกติ
- 8) ปฏิบัติต่อคนหูหนวกเหมือนคนปกติ

การทำงานร่วมกับคนหูหนวกจะสะดวกกว่าทำงานร่วมกับคนพิการประเภทอื่น เพราะคนหูหนวกมีร่างกายปกติ อุปสรรคสำคัญคือการสื่อความหมายเท่านั้น ถ้าผู้ทำงานร่วมกับคนหูหนวกมีความรู้ทางภาษามือบ้าง อุปสรรคจะหมดไป ถ้าจำเป็นต้องร่วมงานกับคนหูหนวก โดยไม่มีความรู้ทางภาษามือเลย ขอแนะนำให้ใช้ภาษาเขียน แต่ต้องเป็นภาษาที่ง่าย สั้น และคนหูหนวกนั้น ๆ ต้องเรียนหนังสือ แต่ถ้าเป็นคนหูหนวกที่ไม่ได้เรียนหนังสือก็ต้องอาศัยภาษามือธรรมชาติ ประกอบกับภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

(ผดาศไม รัชมิทัต : น.4)

2) ปัญหาทางสังคม ปัญหาทางสังคมของคนหูหนวกคือ ปัญหาเรื่องการสื่อความหมาย คนหูหนวกจะรู้สึกตื่นเต้นมากเมื่อต้องไปคบหาสมาคมกับสังคมที่ไม่ใช่พวกเดียวกัน ทั้งนี้เพราะการสื่อความหมายของเขาไม่ติดนั่นเอง

การแนะนำอาชีพให้แก่คนหูหนวกต้องตรงกับความเป็นจริง และถูกต้องกับสภาพของสังคมที่คนหูหนวกอาศัยอยู่มากที่สุด

3) ปัญหาด้านบุคลิกภาพ คนหูหนวกมักจะพบปัญหาเรื่องถูกคนมองเป็นตัวตลก เป็นที่หัวเราะและล้อเลียนของคนทั่วไป ซึ่งเป็นปัญหาผลเสียหายทำให้คนหูหนวกพลาดโอกาสเข้าทำงานหรือได้รับตำแหน่งไม่ดีเพราะเห็นว่าเป็นคนหูหนวกไม่มีความสามารถ และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อคนหูหนวก

ข้อมูลเกี่ยวกับคนหูหนวกที่ผู้แนะนำควรทราบ

1) นิสัยการทำงานของคนหูหนวกส่วนใหญ่ไม่ค่อยตรงกับงานที่ทำ มีความรับผิดชอบน้อย ซึ่งผู้แนะนำควรช่วยให้คนหูหนวกแก้ไขปรับปรุง

2) การแนะนำอาชีพคนหูหนวกในขณะที่กำลังเรียนในโรงเรียน ควรให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะเบื้องต้น ในการประกอบอาชีพ เพื่อให้คนหูหนวกมีความเข้าใจเกี่ยวกับด้านอาชีพ ช่วยแก้ปัญหานิสัยการไม่จริงจังกับงานและทำให้มีความรับผิดชอบ

มากขึ้น

การวางพื้นฐานความรู้ด้านอาชีพ ให้แก่คนหนุ่มคนนั้น ควรทำในทุกสถาบัน ที่ทำงานเกี่ยวกับด้านวิชาชีพ เพื่อคนหนุ่มคนจะได้รับการศึกษาอย่างมีแบบแผน และมีโอกาสได้ฝึกวิชาชีพต่าง ๆ ตามความสนใจของคนหนุ่มคนแต่ละคน

หลักการแนะแนวอาชีพเด็กตาบอด

การแนะแนวอาชีพสำหรับเด็กตาบอด จะได้ผลดีเมื่อดำเนินการโดยใช้ผู้แนะแนวที่มีความรู้และมีประสบการณ์ในชีวิตจริงของคนตาบอดที่ทำงานแล้ว ทั้งนี้ผู้แนะแนวต้องรู้รายละเอียดต่าง ๆ เช่น ประวัติครอบครัว ความสนใจ ความถนัด บุคลิกภาพ ระดับสายตา และความสามารถในการทำงาน

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กตาบอดได้วางพื้นฐานในการแนะแนวอาชีพสำหรับเด็กพิการทางตา โดยกำหนดไว้ในวิชากลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 จุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ สำหรับเด็กพิการทางตาจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับงานบ้าน งานประดิษฐ์ และงานเกษตร จุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำหรับเด็กพิการส่วนใหญ่จะเหมือนกับจุดประสงค์สำหรับเด็กปกติ มีเนื้อหาเกี่ยวกับงานเกษตร งานประดิษฐ์-งานช่าง ดนตรี ขึ้นพื้นฐาน

ตัวอย่างจุดประสงค์การเรียนรู้ กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพสำหรับเด็กพิการทางตา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ตัวอย่างจุดประสงค์การเรียนรู้

หมวดศทกรรม

การดูแลรักษาบ้านชั้นม. 1

จุดประสงค์ในการเรียนรู้สำหรับเด็กปกติ	จุดประสงค์การเรียนรู้สำหรับเด็กตาบอด
<p>บทที่ 1 การทำความสะอาด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บอกลักษณะของบ้านที่ถูกสุขลักษณะได้ 80% 2. กำหนดอุปกรณ์ที่ใช้ทำความสะอาดให้ 10 ชนิด นักเรียนสามารถบอกประโยชน์ของอุปกรณ์นั้นได้ 8 ชนิด 3. นักเรียนสามารถทำความสะอาดสถานที่ได้อย่างสะอาดตลอดจนเก็บของเข้าที่ได้เรียบร้อย 4. วางแผนการทำงานในบ้านได้ถูกต้องโดยประหยัดเวลาและแรงงาน 	<p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p> <p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p> <p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p> <p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p>
<p>บทที่ 2 การทำหลุมระบายน้ำทิ้ง</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. นักเรียนสามารถทำหลุมระบายน้ำทิ้งได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอนภายในเวลาที่กำหนด 6. กำหนดบริเวณบ้านแบบต่าง ๆ ให้นักเรียนแสดงวิธีบำรุงรักษาบริเวณ เช่น การทิ้งขยะ การทำหลุมระบายน้ำเพื่อให้ถูกต้อง 	<p>- บอกวิธีทำหลุมระบายน้ำทิ้งอย่างถูกต้องตามขั้นตอน</p> <p>- คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p>
<p>บทที่ 3 การซักกรีด</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. กำหนดสารซักฟอกชนิดต่าง ๆ ให้นักเรียนใช้ได้ถูกต้องตามชนิดของผ้า 	<p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p>

จุดประสงค์ในการเรียนรู้สำหรับเด็กปกติ	จุดประสงค์การเรียนรู้สำหรับเด็กตาบอด
<p>8. นักเรียนสามารถซักเสื้อผ้ากระโปรงหรือกางเกงได้สะอาดหมดจดถูกต้องตามขั้นตอนและตากได้เรียบร้อยภายในเวลาที่กำหนด</p> <p>9. นักเรียนสามารถรีดเสื้อผ้าโดยปรับอุณหภูมิเตารีดได้เหมาะสมกับชนิดของผ้า</p> <p>10. สามารถลบรอยเปื้อนบนเสื้อผ้า</p>	<p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p> <p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p> <p>สามารถบอกวิธีลบรอยเปื้อนบนเสื้อผ้าได้และสามารถลบรอยเปื้อนบนเสื้อผ้าได้ในบางโอกาสหรือบางสถานการณ์</p>
<p>บทที่ 4 การซ่อมแซมเสื้อผ้า</p>	
<p>11. สามารถเย็บ ปะ ซุน เสื้อผ้าและของใช้จำพวกผ้าให้อยู่ในสภาพที่ใช้ได้</p> <p>12. ซ่อมแซมเสื้อผ้าที่มีรอยชำรุดได้อย่างถูกต้องอย่างน้อย 2 วิธี</p> <p>13. สามารถดัดแปลงเสื้อผ้าให้ใช้ประโยชน์ได้อีก</p>	<p>สามารถเย็บ ปะ เสื้อผ้าได้</p> <p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p> <p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p>
<p>บทที่ 5 การกะงบประมาณส่วนตัว</p>	
<p>14. กำหนดให้นักเรียนรับผิดชอบในการใช้จ่ายเงินนักเรียนวางแผนและทำบัญชีการจ่ายเงินได้ถูกต้องประหยัด</p>	<p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p>
<p>15. บอกประโยชน์ของการทำงบประมาณได้</p>	<p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p>

จุดประสงค์ในการเรียนรู้สำหรับเด็กปกติ	จุดประสงค์การเรียนรู้สำหรับเด็กตาบอด
<p>บทที่ 6 การพัฒนาตัวเอง</p> <p>16. บอกถึงความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจของตนเองได้</p> <p>17. นักเรียนวางตัวให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนฝูงได้</p> <p>18. กำหนดสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับปัญหาการวางตัวของวัยรุ่นให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องเหตุผลและความเหมาะสมของการวางตัวได้ถูกต้อง</p>	<p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p> <p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p> <p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p>

การดูแลรักษ่าบ้านชั้น ม.2 36 คาบ

จุดประสงค์ในการเรียนรู้สำหรับเด็กปกติ	จุดประสงค์การเรียนรู้สำหรับเด็กตาบอด
<p>บทที่ 1 การจัดและวางแผนทำงานบ้าน</p> <p>1. สามารถวางแผนและปฏิบัติงานบ้านได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอน</p> <p>2. เมื่อกำหนดสถานที่ที่สกปรกให้สามารถทำความสะอาดและตกแต่งให้เรียบร้อยได้ภายใน 1 ชั่วโมง</p>	<p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p> <p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p>

จุดประสงค์ในการเรียนรู้สำหรับเด็กปกติ	จุดประสงค์การเรียนรู้สำหรับเด็กตาบอด
3. เมื่อกำหนดวัสดุ อุปกรณ์ ตกแต่งบ้านได้นักเรียนสามารถจัดและตกแต่งบ้านได้อย่างเหมาะสมและน่าอยู่	คงไว้เหมือนของเด็กปกติ
4. บอกเครื่องใช้ที่อำนวยความสะดวกในบ้านได้อย่างน้อย 5 ชนิด	คงไว้เหมือนของเด็กปกติ
5. สามารถทำเครื่องใช้ที่อำนวยความสะดวกภายในบ้านที่ใช้การได้อย่างน้อย 1 ชิ้นโดยใช้วัสดุที่หาได้ง่ายในห้องดิน	คงไว้เหมือนของเด็กปกติ
บทที่ 2 อาหารในชีวิตประจำวัน	
6. บอกประโยชน์ของอาหารในชีวิตประจำวันได้อย่างน้อย 10 ข้อ	คงไว้เหมือนของเด็กปกติ
7. เมื่อกำหนดรายชื่ออาหารแห่ง 10 ชนิดสามารถชี้แจงวิธีเลือกซื้อและเก็บรักษาได้อย่างถูกต้องอย่างน้อย 5 ชนิด	คงไว้เหมือนของเด็กปกติ
8. สามารถเลือกรายการอาหารและประกอบอาหารได้อย่างถูกต้องตามหลักโภชนาการและถูกต้องตามขั้นตอนภายในเวลาที่กำหนด	คงไว้เหมือนของเด็กปกติ
9. บอกหลักในการรับประทานอาหารได้ถูกต้อง	คงไว้เหมือนของเด็กปกติ
10. เขียนรายการอาหารที่มีประโยชน์ในแต่ละมื้อล่วงหน้าได้	คงไว้เหมือนของเด็กปกติ
บทที่ 3 การซื้อ	
11. บอกปัญหาในการเลือกซื้อของผู้บริโภคได้	คงไว้เหมือนของเด็กปกติ

จุดประสงค์ในการเรียนรู้สำหรับเด็กปกติ	จุดประสงค์การเรียนรู้สำหรับเด็กตาบอด
12. อธิบายหลักในการเลือกซื้อได้อย่างน้อย 4 ข้อ	คงไว้เหมือนของเด็กปกติ
13. กำหนดสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันให้หลาย ๆ ชนิดนักเรียนสามารถชี้แจงได้ว่าสินค้าแต่ละชนิดมีหลักในการเลือกซื้ออย่างไรได้ถูกต้องอย่างน้อย 80%	คงไว้เหมือนของเด็กปกติ
14. นักเรียนสามารถบอกแหล่งให้ความรู้แก่ผู้บริโภคร่วมเกี่ยวกับการซื้อได้อย่างน้อย 3 แห่ง	คงไว้เหมือนของเด็กปกติ
บทที่ 4 การพัฒนาตนเอง	
15. สามารถเลือกซื้อปฏิบัติที่แสดงว่าเป็นผู้ที่เข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ดีและมีมนุษยสัมพันธ์	คงไว้เหมือนของเด็กปกติ
16. กำหนดบุคคลที่ควรเคารพ นักเรียนสามารถแสดงเคารพได้ถูกต้องเหมาะสม	คงไว้เหมือนของเด็กปกติ
17. นักเรียนสามารถใช้สรรพนามแทนตัวต่อผู้ใหญ่ผู้ที่ควรเคารพนับถือได้ถูกต้อง	คงไว้เหมือนของเด็กปกติ

การดูแลรักษาน้ำขึ้น ม.3 36 คาบ

จุดประสงค์ในการเรียนรู้สำหรับเด็กปกติ	จุดประสงค์การเรียนรู้สำหรับเด็กตาบอด
บทที่ 1 การจัดงบประมาณของครอบครัว	

จุดประสงค์ในการเรียนรู้สำหรับเด็กปกติ	จุดประสงค์การเรียนรู้สำหรับเด็กตาบอด
<ol style="list-style-type: none"> 1. บอกหน้าที่และความรับผิดชอบในการใช้จ่ายของสมาชิกของครอบครัวได้ 2. ทำงบบประมาณของครอบครัวได้อย่างถูกต้อง 3. อธิบายประโยชน์ที่ได้รับจากการทำงบบประมาณของครอบครัวได้ 	<p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p> <p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p> <p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p>
<p>บทที่ 2 การเลือกซื้อสิ่งของที่จำเป็นในบ้าน</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. เลือกเสื้อผ้าที่เหมาะสมทำเป็นผ้าปูโต๊ะ ม่านได้ตามต้องการ 	<p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p>
<ol style="list-style-type: none"> 2. เปรียบเทียบลักษณะ เนื้อผ้า เช็ดตัวที่คุณภาพดีและไม่ดีได้ 	<p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p>
<ol style="list-style-type: none"> 3. เลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปได้เหมาะสมกับผู้ใช้ตลอดจนฝีมือ ราคาและความคงทน 	<p>บอกวิธีเลือกเสื้อผ้าให้เหมาะสมกับผู้ใช้</p>
<ol style="list-style-type: none"> 4. เปรียบเทียบลักษณะที่ดีและไม่ดีของเครื่องนอนได้ 	<p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p>
<ol style="list-style-type: none"> 5. บอกลักษณะสำคัญที่ต้องพิจารณาในการซื้อเครื่องเรือนที่ทำด้วยไม้หรือหวายได้ 	<p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p>
<ol style="list-style-type: none"> 6. ซื้อยาได้ถูกต้องและไม่เกิดอันตราย 	<p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p>
<p>บทที่ 3 การจัดตกแต่งบ้าน</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้หลักศิลปะตกแต่ง ตัดแปลงปรับปรุงบ้านหรือที่อยู่อาศัยของตนให้น่าอยู่ 	<p>สามารถปรับปรุงบ้านหรือที่อยู่อาศัยของตนให้น่าอยู่</p>
<ol style="list-style-type: none"> 2. สามารถจัดบ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อยสะอาดสวยงามใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์จากการ 	<p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p>

จุดประสงค์ในการเรียนรู้สำหรับเด็กปกติ	จุดประสงค์การเรียนรู้สำหรับเด็กตาบอด
<p>ประดิษฐ์ตกแต่งที่อยู่อาศัย</p> <p>บทที่ 4 ประดิษฐ์ของเหลือใช้เพื่อประโยชน์ในบ้าน และช่วยเศรษฐกิจของครอบครัว</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ซ่อมแซมตัดแปลงของใช้ภายในบ้านที่ชำรุดให้ใช้ได้ 2. นำสิ่งที่ชำรุดมาตัดแปลงแก้ไขประดิษฐ์เป็นของใช้ต่าง ๆ <p>บทที่ 5 การซักรีดและเก็บรักษาเสื้อผ้า (6 คาบ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การซักรีดเสื้อผ้าที่ทำจากผ้าถักนิต <ul style="list-style-type: none"> - อธิบายลักษณะพิเศษของผ้าถักนิตได้ - ยกตัวอย่างหรือระบุชื่อเสื้อผ้าที่ทำด้วยผ้าถักนิตได้ - วาดโครงของเสื้อผ้าถักนิตบนกระดาษก่อนซักได้ - ซักเสื้อผ้าถักนิต ถูกต้องตามขั้นตอน - ม้วนซับน้ำและตากได้อย่างถูกต้อง - รีดกดเสื้อผ้าถักนิตได้ถูกวิธี 2. การซักรีดเสื้อผ้าที่มียางผสม <ul style="list-style-type: none"> - อธิบายคุณสมบัติของเสื้อผ้าที่มียางผสมได้ - ซักและตากเสื้อผ้าที่มียางผสมได้ถูกต้อง - รีดเสื้อผ้าที่มียางผสมประกอบอยู่ได้ 	<p>บอกวิธีซ่อมแซมตัดแปลงของใช้ภายในบ้านที่ชำรุดให้ใช้ได้</p> <p>บอกวิธีนำสิ่งที่ชำรุดมาตัดแปลงแก้ไขประดิษฐ์เป็นของใช้ต่าง ๆ</p> <p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p> <p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p> <p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p> <p>ตัดออก</p> <p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p> <p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p> <p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p> <p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p>

จุดประสงค์ในการเรียนรู้สำหรับเด็กปกติ	จุดประสงค์การเรียนรู้สำหรับเด็กตาบอด
<p>3. การซีกวีดเสื้อผ้าที่ทำจากผ้าไหมไทย</p> <ul style="list-style-type: none"> - บอกลักษณะของผ้าไหมและสาเหตุที่ทำให้ดูแลรักษายาก - อธิบายการซีก ตาก และรีดผ้าไหมได้ 	<p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p>
<p>บทที่ 6 อาหารในชีวิตประจำวัน (10 คาบ)</p>	
<p>1. การวางแผนในการจัดและประกอบอาหารสำหรับครอบครัว</p> <ul style="list-style-type: none"> - เมื่อกำหนดชื่ออาหารและจำนวนคนในครอบครัวให้นักเรียนสามารถวางแผนจ่ายและประกอบอาหารเหล่านั้นได้อย่างเหมาะสม และทำงานตามขั้นตอนที่ถูกต้อง - เลือกชื่ออาหารให้ถูกต้องตามฤดูกาล - กำหนดชื่ออาหารให้สามารถบอกส่วนประกอบอาหารนั้นได้ - กำหนดชื่ออาหารให้ 10 ชนิด สามารถเลือกให้เหมาะสมกับบุคคลในครอบครัวได้ 6 ชนิด 	<p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p>
<p>2. การถนอมอาหารอย่างง่าย</p> <ul style="list-style-type: none"> - บอกสาเหตุที่ทำให้อาหารเสียได้ - อธิบายวิธีการถนอมอาหารได้อย่างน้อย 2 อย่าง - ถนอมอาหารไว้กินนาน ๆ ได้ 2 อย่าง 	<p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p>

จุดประสงค์ในการเรียนรู้สำหรับเด็กปกติ	จุดประสงค์การเรียนรู้สำหรับเด็กตาบอด
<p>บทที่ 7 การพัฒนาตนเอง (6 คาบ)</p> <p>1. การคบเพื่อน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เปรียบเทียบลักษณะของเพื่อนที่ดีและไม่ดีได้ - บรรยายบุคลิกภาพของบุคคลที่สังคมยอมรับว่าเป็นบุคลิกที่ดี - บอกได้ว่าเราได้อะไรจากการคบเพื่อน สามารถชี้แจงข้อควรปฏิบัติ <p>2. การเลือกคู่ครองในการคบเพื่อนต่างเพศ</p> <ul style="list-style-type: none"> - บรรยายลักษณะของคู่ครองที่เหมาะสมได้ - บอกลักษณะของคู่สมรสที่อาจสร้างปัญหาได้ - บอกได้ว่าแผนการดำเนินชีวิตนั้นควรมีเรื่องอะไรเกี่ยวข้องบ้าง <p>3. ครอบครัวที่พึงปรารถนา</p> <ul style="list-style-type: none"> - เมื่อยกตัวอย่างสภาพของครอบครัวให้ตัดสินใจได้ว่าครอบครัวใดเป็นครอบครัวที่มีความสุข - บอกองค์ประกอบที่จะทำให้ครอบครัวมีความสุขได้ - เสนอปัญหาที่จะทำให้ครอบครัวขาดความสุข - บอกได้ว่าครอบครัวมีประโยชน์กับมนุษย์อย่างไร 	<p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p> <p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p> <p>คงไว้เหมือนของเด็กปกติ</p>

จุดประสงค์ในการเรียนรู้สำหรับเด็กปกติ	จุดประสงค์การเรียนรู้สำหรับเด็กตาบอด
- สมมุติบทบาทบุคคลในครอบครัวได้และบอกได้ว่าตนเองมีความรับผิดชอบตามบทบาทนั้นอย่างไร	

(สมทรง พันธุ์สุวรรณ, 2529: น. 140-147)

สถาบันที่ทำงานเกี่ยวกับคนตาบอด

1. โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ ของมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย	การศึกษาวิชาสามัญอนุบาล-ม.3 สหศึกษาสอนวิชาชั้นตามหลักสูตร มีนักเรียนประจำประมาณ 180 คน
2. โรงเรียนศูนย์ฝึกอาชีพคนตาบอด (นนทบุรี) ของมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย	ฝึกอาชีพผู้ชายอายุ 15-30 ปี รับนักเรียนได้ 80 คน
3. ศูนย์ฝึกอาชีพคนตาบอดหญิงสามพราน ของมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย	ฝึกอาชีพผู้หญิง
4. โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือของ กรมสามัญศึกษา	สอนวิชาสามัญ สหศึกษา
5. ศูนย์การศึกษาคนตาบอด ขอนแก่น ของมูลนิธิ-สหธรรมมิกชน	สอนวิชาชีพ คนตาบอดในศูนย์ และสนับสนุนอุปกรณ์การเรียน การสอนนักเรียนตาบอดเรียนร่วมกับคนปกติ
6. สถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพ พระประแดงของกรมประชาสงเคราะห์	สอนหนังสือให้คนตาบอดอ่านออก เขียนได้บ้าง

7.	สถานสงเคราะห์เด็กพิการฯ ปากเกร็ด ของกรมประชาสงเคราะห์	สอนเด็กตาบอดให้อ่านออกเขียนได้
8.	ห้องสมุดคอลฟิลด์ เพื่อคนตาบอด ของมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย	ให้ยืมหนังสือเบรลล์และเทป ผลิตตำราเรียนสำหรับคนตาบอด
9.	กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา	ส่งนักเรียนตาบอดไปเรียนร่วม ในโรงเรียนปกติ

สถาบันที่ทำงานเกี่ยวกับคนตาบอดบางแห่งจะวางพื้นฐานความรู้ด้านอาชีพ บางแห่งจัดเป็นศูนย์ฝึกอาชีพให้แก่คนตาบอด การฝึกหัดวิชาชีพและการทำงานของคนตาบอด ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจาก มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย และองค์การของรัฐ คือ กระทรวงศึกษาธิการ และกรมประชาสงเคราะห์ ได้เปิดโอกาสให้คนตาบอดเรียนวิชาชีพเหมือนคนปกติ ทั้งนี้ต้องเลือกเรียนวิชาที่เรียนให้เหมาะสมกับสมรรถภาพ สติปัญญา และฐานะของครอบครัว โรงเรียนที่สอนวิชาชีพ ต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาดด้วย ไม่ว่าจะเป็นตลาดที่รองรับผลผลิตของคนตาบอดหรือตลาดแรงงานก็ตาม

นอกจากการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในระบบโรงเรียนให้คนตาบอดแล้ว ยังมีศูนย์ฝึกวิชาชีพสำหรับคนตาบอด ซึ่งจัดตั้งโดยมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย 2 แห่งคือ

- ศูนย์ฝึกอาชีพหญิงตาบอด อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นโรงเรียนประจำ ที่รับเฉพาะนักเรียนหญิงที่จบชั้นสูงสุดของโรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพฯ วิชาชีพที่ฝึกให้คือ นิตติ้ง โครเช่ต์ ถักทอเศษวัสดุ เศษผ้า ฝึกปรับโทรศัพท์ พิมพ์ดีดภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

- ศูนย์ฝึกอาชีพชายตาบอด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นโรงเรียนประจำรับเฉพาะนักเรียนชายที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี ซึ่งจบจากโรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพฯ เข้ารับการฝึกวิชาชีพต่าง ๆ เช่น กายภาพบำบัด (หมอนวดแผนโบราณ) ช่างปูน ช่างไม้ ช่างหนัง ช่างทวายเป็น การเกษตรกรรม ทำ

เครื่องปั้นดินเผา ของที่ระลึก ดนตรี เป็นต้น

อาชีพที่คนตาบอดสามารถทำได้ ได้แก่

- 1) พนักงานรับโทรศัพท์
- 2) พนักงานกายภาพบำบัด
- 3) นักดนตรี เป็นการแสดงออกทางเสียงที่คนตาบอดชอบ ควรเลือกดนตรี

ที่ไม่ต้องใช้แว้ว

- 4) หมอหูหรือนักจิตวิทยา
- 5) พนักงานพิมพ์ดีด โดยออกคำสั่งผ่านเครื่องบันทึกเสียง
- 6) พนักงานล้างฟิล์มเอกซเรย์ในห้องมืด
- 7) พนักงานรับส่งวิทยุ
- 8) พนักงานแปล ต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญภาษาต่างประเทศ สามารถ

แปลข่าวจากวิทยุได้

- 9) เป็นครู ในโรงเรียนสอนคนตาบอดและคนปกติ
- 10) นักจัดรายการวิทยุ
- 11) ช่างไม้
- 12) ช่างทอพรมด้วยเศษผ้า หรือเชือกกระสอบ
- 13) ช่างศิลป์ เช่น ทำงานหวาย สานตะกร้า กระเป๋า
- 14) ช่างปั้น

จากการสุ่มตัวอย่างคนตาบอด ซึ่งเป็นสมาชิกของห้องสมุดคอลฟิลด์เพื่อคนตาบอด จำนวน 500 คน ซึ่งเป็นกลุ่มคนตาบอดที่มีการศึกษาตั้งแต่พออ่านออก เขียนได้ถึงระดับอุดมศึกษา ปรากฏสถิติการประกอบอาชีพของคนตาบอดดังนี้

	จำนวน/คน	ร้อยละ
1) พนักงานแปลข่าวภาษาอังกฤษ	1	.20
2) พนักงานพิมพ์ดีด	2	.40
3) พนักงานครูในโรงเรียนสอนคนปกติ	2	.40
4) นักจัดรายการวิทยุ	3	.60

5) พนักงานล้างฟิล์ม เอ็กซ์เรย์ในห้องมืด	3	.60
6) นักกายภาพบำบัด	5	1.00
7) หมอนวดแบบไทย	4	.80
8) พนักงานรับ-ส่งวิทยุ	5	1.00
9) พระสงฆ์	5	1.00
10) ลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม	6	1.20
11) หมอตุ	8	1.60
12) เจ้าของกิจการส่วนตัว	9	1.80
13) ครูในโรงเรียนสอนคนตาบอด	15	3.00
14) พนักงานรับโทรศัพท์	41	8.20
15) ชายลอตเตอรี่	164	32.80
16) อาชีพอื่น ๆ	12	2.40
17) ไม่ทราบแน่นอน	54	10.80
18) ว่างาน	161	32.20
รวม	500	100.00

ปัญหาที่คนตาบอดหางานทำได้ยาก

- 1) คุณภาพด้านฝีมือ ยังด้อยกว่าคนปกติ
- 2) อัตราค่าจ้างได้เท่าคนปกติ แต่ปริมาณงานและผลงานยังไม่เท่าคนปกติ ทำให้นายจ้างเลือกคนปกติเข้าทำงาน มากกว่าคนตาบอด ที่รับคนตาบอดได้ เพราะต้องการช่วยเหลือสงเคราะห์คนพิการให้มีงานทำ
- 3) พระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือนของไทยยังไม่เปิดโอกาสให้คนพิการเข้ารับราชการ รวมทั้งรัฐวิสาหกิจ และห้างร้านต่าง ๆ กิ่งตจ้างคนพิการเข้าทำงาน

หลักการแนะแนวอาชีพเด็กบกพร่องทางสติปัญญา

เด็กบกพร่องทางสติปัญญาในระดับที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ควรได้รับการฝึกอาชีพ เพื่อนำวิชาชีพนั้น ๆ ไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองทำให้คนพิการมีความรู้สึกว่าคุณมีความสามารถเช่นเดียวกับคนอื่น สามารถช่วยเหลือตัวเองได้โดยไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวและสังคม

สถาบันแห่งหนึ่งที่วางพื้นฐานความรู้ด้านอาชีพให้แก่เด็กบกพร่องทางสติปัญญาคือ โรงพยาบาลราชานุกูล ดำเนินการสอนโดยแพทย์และนักการศึกษา ได้จัดการเรียนการสอนประกอบด้วย กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพสำหรับเด็กกลุ่มนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับ

- งานบ้าน

จุดประสงค์เฉพาะ

- 1) เพื่อปลูกฝังนิสัยให้รักการทำงาน ประหยัด อดทน รู้จักพึ่งพาตนเองและขยันหมั่นเพียรในงานบ้าน
- 2) เพื่อแบ่งเบาภาระการทำงานของผู้ปกครอง
- 3) เพื่อให้มีความรู้และสามารถใช้เครื่องใช้ในการทำความสะดวกสบายในบ้านและเครื่องใช้ในในบ้านอื่น ๆ ตลอดจนการเก็บรักษาอย่างถูกต้อง
- 4) เพื่อให้สามารถปรุงอาหารคาว หวานอย่างง่าย ๆ ได้
- 5) เพื่อให้สามารถต้อนรับแขกได้อย่างสุภาพและถูกต้อง
- 6) เพื่อให้มีความรู้และความสามารถเลือกแต่งกายที่เหมาะสมกับตนเองและถูกกาลเทศะ
- 7) เพื่อให้สามารถซักรีด ซ่อมแซมเครื่องแต่งกายของตนเองได้

- งานเกษตร

จุดประสงค์เฉพาะ

- 1) เพื่อให้มีทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกษตร
- 2) เพื่อให้มีความรู้ความสามารถใช้เครื่องมือเกษตรอย่างถูกต้อง
- 3) เพื่อเสริมสร้างความสามารถ ความถนัด และความสนใจใน

การเรียนรู้และปฏิบัติงานเกษตร

- 4) เพื่อสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงานและวางพื้นฐานในการประกอบอาชีพเกษตร
- 5) เพื่อให้มีความขยัน อดทน มีวินัย และมีความรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ
- 6) เพื่อนำความรู้ทางการเกษตรไปช่วยเหลือตนเองและครอบครัว
- 7) เพื่อให้เจตคติที่ดีต่องานเกษตร

- งานประดิษฐ์และงานช่าง

จุดประสงค์เฉพาะ

- 1) เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการเลือกวัสดุที่จะนำมาประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ สำหรับใช้ในชีวิตประจำวัน
- 2) เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการเลือกและใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับงานต่าง ๆ ตลอดจนรู้จักเก็บรักษา บำรุงและซ่อมแซม
- 3) เพื่อให้มีความสามารถในการทำงานอย่างมีขั้นตอน เป็นระเบียบ ประณีต ประหยัดและปลอดภัย
- 4) เพื่อให้รู้จักคิดประดิษฐ์งานที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันเพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มพูนรายได้
- 5) เพื่อให้รู้จักใช้ความรู้เกี่ยวกับงานฝีมือ และแรงงานสำหรับเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ
- 6) เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่องานประดิษฐ์และงานช่าง

- ศิลปศึกษา

จุดประสงค์

- 1) ให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 2) ให้สนใจและแสดงออกตามความถนัด และความสามารถของตน
- 3) ให้เกิดทักษะในการใช้มือและตาให้ประสานกัน
- 4) ให้มีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ศูนย์ฝึกอาชีพสำหรับบุคคลพิการทางสติปัญญา

ศูนย์ฝึกอาชีพบางพูน ดำเนินการโดยฝ่ายฟื้นฟูสมรรถภาพ กองโรงพยาบาลราชานุกูล กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เดิมเป็นสถานที่ฝึกงานสำหรับบุคคลปัญญาอ่อนวัยรุ่นชาย เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.2514 ใช้ชื่อว่า "ศูนย์ฝึกอาชีพบุคคลปัญญาอ่อนวัยรุ่นชาย บางพูน" ปัจจุบันได้รับอนุมัติจากกรมการแพทย์ให้เปลี่ยนชื่อเป็น "ศูนย์ฝึกอาชีพบางพูน" เมื่อวันที่ 5 มกราคม พ.ศ.2533 และเปลี่ยนบทบาทเป็นโรงงานในอารักขา

วัตถุประสงค์

เพื่อให้บุคคลปัญญาอ่อนชายที่ชอบหลักสูตรการฝึกอาชีพจากโรงพยาบาลราชานุกูล แต่ยังไม่สามารถหางานทำจากตลาดแรงงานได้ให้มีงานทำ มีรายได้ที่แน่นอน สามารถเลี้ยงตนเองได้โดยไม่ต้องเป็นภาระแก่ครอบครัวและสังคมมากนัก

งานที่จัดให้ฝึกอาชีพ

- งานประเภทให้บริการ
- งานเย็บผ้า
- งานเลี้ยงไก่
- งานเพาะปลูก
- งานเครื่องปั้นดินเผา
- งานช่างไม้
- งานทาสี
- งานโลหะ

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอาชีพ

บุคคลปัญญาอ่อนวัยรุ่นชายอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่จบหลักสูตรฝึกอาชีพจากโรงพยาบาลราชานุกูล และยังไม่มีการทำงาน

จำนวนการรับ-ค่าใช้จ่าย

จำนวน 75 คน ค่าใช้จ่ายแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ประเภทประจำ ค่าอาหาร 500 บาท ต่อเดือน ประเภทไป-กลับ ค่าอาหาร 200 บาทต่อเดือน

บริการที่ให้

- บริการบ้านพัก 15 หลัง ๆ ละ 5 คน
- บริการด้านการรักษาพยาบาล
- บริการด้านสังคม
- บริการด้านสันตนาการ
- ให้ความรู้ด้านวิชาการเพิ่มเติม
- ให้ความรู้ในการใช้ชีวิตแบบพึ่งตนเอง

สถานที่ติดต่อ

ศูนย์ฝึกอาชีพบางพูน

เลขที่ 94/1 ถนนจอมพล

ตำบลบางพูน อำเภอเมือง

จังหวัดปทุมธานี

โทร 5815666